

PRÍPAD SALVADOR DALÍ

50'

Ak vás zaujíma výtvarné umenie a osobnosti, ktoré výrazne ovplyvnili jeho vývoj, prijmite pozvanie na program Prípad Salvador Dalí o jednom z najkontroverznejších maliarov v histórii. Množstvo zaujímavých informácií o búrlivom živote, "virtuálna galéria" a hudobný sprievod pozostávajúci z jazzových, symfonických a elektronických skladieb vám dáva jedinečnú príležitosť vychutnať si cca 80 diel tohto veľikána v netradičnom prostredí planetária.

ZA DVERAMI MODRÉHO SVETA

30'

Program je znovu venovaný Vangelisovi, konkrétne jeho albumu Oceanic. Priradením rôznych náladových obrázkov z hlbín mora v rôznych končinách sveta sme tejto kolekcií upokojujúcich skladieb prepožičali aj vizuálnu stránku. Obdivujte s nami krásu koralov, nebezpečné žraloky či pohrebiská vrakov lodí na dne hlboko pod morskou hladinou.

JEAN MICHEL JARRE

45'

Priekopník avantgardnej syntetizérovej hudby známy gigantickými audiovizuálnymi show je ďalším z neprehraditeľných hudobníkov, ktorých vám predstavujeme v sérii hudobných a relaxačných programov. Zoznámte sa s jeho netradičnou hudbou a hviezdou kariérou.

YES

60'

Hudobne vzdelanejším návštevníkom je určite známa hudobná skupina YES, ktorá začiatkom 70. rokov definovala jeden zo základných kameňov hudobného smeru zvaného artrock, vychádzajúc z kvetinového odkazu predchádzajúcej dekády. Vychutnajte si unikátnu symbiózu virtuózných hudobníkov, zoznámte sa s textami ich najslávnejších skladieb a oddajte sa podmanivým diapozitívom na hviezdnom pozadí, ktoré Vás zoberú na cestu mimo reality všedných dní...

MIKE OLDFIELD

60'

Jedna z najzaujímavejších postáv art-rockovej a populárnej hudby 20. storočia. Nesmrteľnú slávu si získal už ako mladík debutom Tubular Bells. O jeho zaujímavej osobnosti i plodnej skladateľskej dráhe rozpráva hudobný program s podtitulom "Majster tisícich plejbekov".

DEŽO URSÍNY

45'

Dramaturg, hudobník, filmár, charizmatická a neviditeľná postava slovenskej rockovej scény, kontroverzná osobnosť začínajúca v beatlesáckom opojení počiatku 60-tych rokov, neskôr mapujúca prvé pevniny slovenského artrocku a v neskoršej tvorbe nachádzajúca stabilnú cestu na dve desaťročia v unikátnom hudobno-poetickom spojení s majstrom slova Ivanom Štrpkom.

PINK FLOYD

75'

Ak máte chuť stráviť čas v spoločnosti kvalitnej hudby a pripomenúť si, či dozvedieť sa viac o legendárnych 60. rokoch a psychedelickej kultúre na pozadí príbehu jednej z najvplyvnejších a najoriginálnejších hudobných skupín, určite si nenechajte ujsť program Pink Floyd. Biografické pásmo podfarbené výberom z ich diskografie sprevádzajú preklady hudobných textov a náladové obrázky umocňujúce magickú atmosféru diel ako The Wall, Animals, či Dark Side Of The Moon...

Do tejto programovej ponuky sme vybrali najžiadanejšie a najobľúbenejšie programy. Celkový zoznam programov, ktoré ponúkame nájdete na stránke www.planetarium.sk

BANSKOBYSŤRICKÝ
SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

KRAJSKÁ HVEZDÁREŇ A PLANETÁRIUM MAXIMILIÁNA HELLA

Kontakt: Duklianskych hrdinov 21, 965 01 Žiar nad Hronom

tel.: +421 45 6700 888, e-mail: info@planetarium.sk, web: www.planetarium.sk

GPS súradnice: 48°35'10.3"N 18°51'06.4"E

PONUKA PROGRAMOV

KHaP MH je organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK so širokým okruhom pôsobnosti. Každého návštevníka tu čaká netradičný program vo Hviezdnej sále, kde nočnú oblohu na kupolu premieta jedinečný prístroj PLANETÁRIUM. Školáci sa niečo nové dozvedia v UFO sále, ktorá je plná rôznych modelov, prístrojov a obrázkov. V Prednáškovej sále sa premietajú filmy alebo uvádzajú prednášky. Ak počasie praje, program končí pri ďalekohľade v pozorovateľni.

HROMADNÉ EXKURZIE

Základné školy, materské školy, stredné a vysoké školy, detské tábory, školy v prírode a iné organizované skupiny s počtom účastníkov 7 a viac si môžu dohodnúť prehliadku na ľubovoľný termín. Výnimkou sú sviatky, technické odstávky a termíny, ktoré sú už obsadené.

Termín sa rezervuje minimálne 2 dni vopred. Program pre materské školy trvá približne 1 hodinu, pre starších 2 hodiny.

V období od februára do novembra je možné vstupné uhradiť kultúrnymi poukazmi. V deň exkurzie je nutné priniesť menný zoznam účastníkov.

Vstupné zadarmo má pedagogický dozor a osoba sprevádzajúca ZTP návštevníka.

VEREJNOSŤ

Naše brány sú pre verejnosť otvorené každý **piatok** okrem sviatkov a technických odstávok. Keď platí zimný čas program začína o **18:00**, keď platí čas letný začína sa o **20:00**. Každý posledný piatok v mesiaci uvádzame v rámci cyklu **Planetárium deťom** program pre deti so začiatkom o **16:00** (zimný čas) alebo **18:00** (letný čas). Každú **stredu o 16:00** počas júla a augusta sa môžete tešiť na **Prázdniny v planetáriu**, kedy uvádzame programy pre deti. Program pre verejnosť trvá približne 2 hodiny a pozostáva z audiovizuálneho pásma vo Hviezdnej sále a pozorovania oblohy astronomickou technikou.

Každý **posledný štvrtok v mesiaci o 19:00** je pripravený **umelecko-relaxačný program**.

Ďalej organizujeme rôzne semináre, prednášky, výstavy a podobne.

Aktuálnu ponuku podujatí nájdete na našej stránke, v regionálnych periodikách a na plagátoch.

INDIVIDUÁLNA NÁVŠTEVA

Túto možnosť môžu využiť jednotlivci a skupiny do 7 ľudí. Termín si treba rezervovať minimálne 2 dni vopred. Pri rezervovaní si môžete vybrať program, o ktorý máte záujem.

REZERVÁCIE

Rezervovať termín exkurzie si môžete telefonicky, osobne alebo e-mailom v pracovných dňoch od 08:00 - 15:00. Uvediete kontaktné údaje, počet účastníkov exkurzie a pri školách aj ročník, ktorý žiaci navštevujú.

Dohodnutý termín je potrebné dodržať. Pri akýchkoľvek zmenách (preloženie, zrušenie termínu, meškanie autobusu v deň exkurzie. . .) nás kontaktujte.

PROGRAM SA SKLADÁ Z DVOCH alebo TROCH ČASTÍ:

Materské školy:

1. Hviezdna sála: rozprávka a krátka demonštrácia telies slnečnej sústavy a nočnej oblohy. *
2. UFO sála: interaktívne rozprávanie, pri ktorom si naši najmenší s lektorom zopakujú najdôležitejšie pojmy. Pomocou modelov im prehľadne vysvetlí ako sa vesmírne telesá pohybujú a akú podobu majú známe súhvezdia na oblohe.

Základné školy, 1. - 5. ročník:

1. Hviezdna sála: audiovizuálne pásmo nadväzujúce na školské učivo. *
2. UFO sála: interaktívne rozprávanie, pri ktorom si naši najmenší s lektorom zopakujú najdôležitejšie pojmy. Pomocou modelov im prehľadne vysvetlí ako sa vesmírne telesá pohybujú a akú podobu majú známe súhvezdia na oblohe.
3. Prednášková sála a pozorovateľňa: história a súčasnosť astronomickej pozorovacej techniky, vysvetlenie princípov fungovania ďalekohľadu a za priaznivého počasia praktická ukážka pozorovania objektov na oblohe.

Základné školy, 6. ročník a vyššie, stredné a vysoké školy, individuálna exkurzia:

1. Hviezdna sála: audiovizuálne pásmo podľa vášho výberu. *
2. Prednášková sála: film alebo prednáška podľa vášho výberu. *
3. Prednášková sála a pozorovateľňa: história a súčasnosť astronomickej pozorovacej techniky, vysvetlenie princípov fungovania ďalekohľadu a za priaznivého počasia praktická ukážka pozorovania objektov na oblohe.

* Ak máte s výberom rozprávky, filmu alebo prednášky problém, tak Vám môžeme poradiť alebo vyberieme program za Vás podľa informácie o veku alebo zameraní návštevníkov.

Programy, ktoré si môžete objednať navyše:

METEOROLÓGIA - ide o komentovanú prehliadku meteorologickej stanice.

DEMONŠTRÁCIA AKTUÁLNEJ OBLOHY vo Hviezdnej sále s výkladom lektora.

SOLÁRNA TERASA - komentovaná prehliadka širokého spektra slnečných hodín, heliografu, analemy, solárnej pece, solárneho panelu a fotovoltaických článkov.

CENNÍK - vstupné:

ZÁKLADNÉ

dospelý	3,00 €
žiak, študent, dôchodca	2,00 €
dieťa do 6 rokov	1,00 €
rodinná vstupenka	6,00 €
- 1 dospelý a 2 alebo 3 deti	
- 2 dospelí a 1 alebo 2 deti	

ZĽAVNENÉ

držiteľ preukazu ZŤP	1,00 €
držiteľ preukazu ZŤP mládež	0,50 €
držiteľ SPHERE card	- 10 %
člen SZA, SAS	zadarmo
pedagogický dozor	zadarmo
osoba sprevádzajúca ZŤP	zadarmo

UMELECKO RELAXAČNÉ PROGRAMY

jednotné vstupné	1,00 €	dieťa do 6 rokov	zadarmo
------------------	--------	------------------	---------

SAMOSTATNÉ POZOROVANIE

jednotné vstupné	1,00 €	dieťa do 6 rokov	zadarmo
------------------	--------	------------------	---------

Príplatok za každý program navyše je 0,50 €. Individuálny vstup: 6 a menej účastníkov = 20 €.

UMELECKO-RELAXAČNÉ PROGRAMY:

VESMÍRNA GALÉRIA

26'

Krátky film nám sprostredkuje pohľady do milióny svetelných rokov vzdialeného vesmíru, tak ako ich nasnímal Hubbleov vesmírny ďalekohľad na obežnej dráhe okolo Zeme. Tento unikátny prístroj, pracujúci vo vesmíre od roku 1990 nám priniesol mnoho fascinujúcich záberov a stal sa jedným z najdôležitejších ďalekohľadov v dejinách astronómie. Program je mozaikou tých najkrajších záberov podfarbených hudbou bez slov, ktoré vám spolu predstavujú krásu a dokonalosť prírody v jej vlastných výtvoroch.

NA STRECHE SVETA

33'

Cestopisný oddychový program Na streche sveta alebo prstom na mape do Himalájí vás pozýva na virtuálnu cestu do vzdialených končín v okolí najvyššieho pohoria sveta. Odletíme z európskeho letiska, aby sme pristáli v nepálskom Káthmandú, kde strávime noc a odkiaľ sa následne vydáme s batohom na chrbte k najvyšším končiarom planéty. No a nocuje sa v stanoch alebo u pohostinného domáceho obyvateľstva...

AOTEAROA - KRAJINA VEĽKÉHO BIELEHO OBLAKU

40'

O Novom Zélande sa hovorí ako o "najmladšej" krajine na svete. Je to preto, že jeho územie bolo Európanmi objavené ako jedno z posledných v polovici 17. storočia a osídlené až o storočie neskôr. Ponorte sa spolu s nami za spevu Maori - pôvodných obyvateľov krajiny do jeho histórie, spoznajte jeho prírodné a kultúrne dedičstvo, zoznámte sa s krásami, zaujímavosťami a hlavne inšpirujte sa pri vlastnom objavovaní neprebádaných kútov našej planéty.

ZA KRÁSAMI A MÚDROŠŤOU ARABSKÉHO SVETA

33'

Polhodinový relaxačný program, ktorý nás prevedie nehostinnými púšťami aj nebývalo rozvinutými metropolami severovýchodnej Afriky a Arabského polostrova. Podmanivú cestu slnkom zaliatými končinami spestruje orientálna hudba a arabské príslovia.

JAPONSKO - KRAJINA VYCHÁDZAJÚCEHO SLNKA

33'

Japonsko - časť sveta vzdialená a dlhé storočia pre Európanov nedostupná. Vyberte sa s nami na ďaleký východ za krásami tejto ostrovnej krajiny, spoznajte jej slávu i pohnutú históriu, jej obyvateľov - ľudí ako my, no predsa v mnohom takých odlišných.

FRANK ZAPPA - FENOMÉN TVORIVOSTI

60'

Program Vás zoznámí so životom a tvorbou asi najinvenčnejšieho rockového hudobníka v dejinách. Meno Frank Zappa môže byť s čistým svedomím použité ako synonymum pre hudobnú kvalitu. V programe sa oboznámite okrem rockovej tvorby i s jeho symfonickou hudbou. Zaujímavosťou iste bude pohľad na dianie v Československu tesne po zamatovej revolúcii, v ktorom i Frank Zappa zohral istú úlohu.

DOTYKY HRÔZY H. R. GIGERA

45'

Ak sa chcete príjemne báť v spoločnosti jedného z popredných súčasných výtvarníkov, predstaviteľa surrealizmu a hyperrealizmu, autora stvárnenia mimozemskej fauny svetoznámych sci-fi filmov Votrelec, Švajčiara H. R. Giger, pozrite si program Dotyky hrôzy. Program ideálne dopĺňa temná elektronická a avantgardná hudba rôznych autorov.

EXOPLANÉTY

V prednáške sa dozvieme o planétach obiehajúcich okolo iných hviezd, o ich rôznorodosti, histórii a metódach objavovania a či sa mohol na niektorých z nich vyvinúť život. Na koniec sú opísané niektoré najbizarnejšie exoplanéty.

3D MARS

Prezentácia planéty Mars. Rozprávanie je zložené z dvoch celkov: 1/ základné fakty o planéte, historický a súčasný výskum planéty, fenomén Mart'ania; 2/ trojrozmerný pohľad na povrch Marsu pomocou špeciálnych okuliarov.

COLUMBIA, CESTA BEZ NÁVRATU

Prednáška venovaná tragédii raketoplánu Columbia. Od všeobecného popisu, charakteristiky pojmu space shuttle cez priebeh typickej misie, stručnú históriu programu až k popisu poslednej misie Columbie.

ZÁZRAK, ŽE SME TU?

Prednáška rozoberajúca najchúlostivejší problém existencie mimozemského života a to jeho vznik. Začína problémom s definíciou života, pokračuje možnými odlišnosťami mimozemského života od pozemského – tzv. alternatívnymi biochémiami. Posledná tretina prednášky je venovaná vzniku života na Zemi, hlavne štvorici obrovských, dosiaľ nevyriešených problémov, ktoré musel život počas svojho vzniku prekonať.

MOŽNOSTI EXTRASOLÁRNEHO ŽIVOTA

Skeptický postoj k možnému objavu mimozemskej civilizácie z pohľadu vyštudovaného biológa. Sprievodca podmienkami, ktoré musia kozmické objekty spĺňať, aby sa na nich mohol rozvinúť život a neskôr inteligencia. Od nutnosti vhodnej polohy materskej hviezdy v rámci galaxie cez charakteristiky samotnej hviezdy, planetárny systém a jeho usporiadanie, pásmo života, veľkosť a zloženie planéty, obeh, rotácia, zostručnený vznik života na Zemi, evolúcia, problém globálnych zaťažení a veľkých vymieraní, regresívny vývoj života, katastrofy ohrozujúce existenciu života počas celého jeho vývoja (GRB, supernovy, asteroidy, hviezdne erupcie) až po nezodpovedané otázky vo vzniku inteligencie na Zemi.

TMA, KAM SA POZRIEŠ

Prednáška nadväzujúca na Možnosti extrasolárneho života rozoberajúca problém medzhviezdneho cestovania, či už ľuďmi alebo mimozemšťanov. Vysvetlenie vzdialenosti vo vesmíre, vzdialeností, ktoré už človek pokoril v pilotovaných či nepilotovaných telesách, problém konečnej rýchlosti svetla pri komunikácii a prípadne budúcom cestovaní k hviezdám, nebezpečenstvá a nedoriešené fyzikálno-technologické problémy ďalekých kozmických misií: vynesenie ťažkého nákladu na zemskú orbitu, zrýchlenie, bezváhový stav, recyklácia, zásoby, energia, odolnosť konštrukcie voči kozmickému prostrediu a opotrebovaniu vekom, psychické problémy posádky.

SÚHVEZDIA A ICH CESTA NA OBLOHU

Obdivovať súhvezdIA nad našimi hlavami môžeme počas každej z jasných nocí. O ich príbehoch, o tom ako sa na oblohu dostali, prečo sú ich názvy také aké sú, a ktoré z nich zapadli prachom v rieke času sa môžete dozvedieť z tejto prednášky.

MAXIMILIÁN HELL A JEHO ŽIVOT

Životný príbeh a odkaz jedného z najvýznamnejších astronómov narodených na našom území, riaditeľa Univerzitnej hviezdárne vo Viedni a významnej osobnosti vedy 18. storočia - Maximiliána Hella.

PROGRAMY VO HVIEZDNEJ SÁLE:

DOMINIK V MESAČNOM CIRKUSE

25' MŠ

Pozerali ste sa už niekedy na nočnú oblohu cez ďalekohľad? Určite to skúste! Uvidíte na nej mnoho zaujímavých vecí a možno zažijete aj neuveriteľné dobrodružstvo tak, ako Dominik, hrdina našej kreslenej rozprávky. V ďalekohľade odhalil, čomu sa venujú hviezdy na nebi, pri ceste vesmírom sa zúčastnil pretekov komét, aby nakoniec pristál na Mesiaci a navštívil zriedkavé predstavenie slávneho Mesačného cirkusu.

MARTIN A HVIEZDA

22' MŠ

Rozprávanie o chlapcovi Martinovi a jeho veľkej túžbe dostať sa k tej najkrajšej hviezde na oblohe. Či sa mu to podarí a čo všetko na svojej ceste objaví, vyrozpráva príbeh venovaný najstarším škôlkarom a prváčikom na ZŠ.

PRVÉ KROKY NA OBLOHE

23' ZŠ (1. a 2. ročník)

Spolu s postavičkou Mirka Vesmírka sa pod kupolou planetária zahľadíme na hviezdami posiatu nočnú oblohu. Mirko prevedie deti základmi pozorovania pozemskej oblohy a tiež zaujímavým spôsobom predstaví najznámejšie telesá slnečnej sústavy a ich pohyb na oblohe. Tento multimediálny program je venovaný žiakom 2. a 3. ročníka ako prvé zoznámenie sa s pozemskou oblohou.

UFFOVE DOBRODRUŽSTVÁ NA MARSE

30' ZŠ (3. a 4. ročník)

Návšteva z ďalekého vesmíru - cestovateľ Uff stroškotá na Marse. Počas čakania na pomoc zo svojej materskej planéty má dostatok času na prehliadku nočnej oblohy a telies našej slnečnej sústavy. Najviac však jeho pozornosť zaujíma Zem a život na nej... Multimediálny program pre mladších školákov približujúci slnečnú sústavu a krásu hviezdnej oblohy.

NA MESIAC A EŠTE ĎALEJ

42' ZŠ (5. ročník)

V úvode multimediálneho programu sa pozeráme na naše Slnko, dozvedáme sa o jeho význame pre život na Zemi a vysvetlený je vznik rozdielov medzi dĺžkou dňa v lete a v zime. Vo svojej druhej časti sa podrobnejšie venujeme Mesiacu, jeho vzniku, pohybu a reliéfu. Z bezprostrednej blízkosti zažijete aj jedno z najväčších dobrodružstiev ľudstva - pristátie na jeho povrchu. Nechýba ani prehliadka planét slnečnej sústavy a nové rozdelenie telies v nej. Záverečnú časť tvorí ešte malá prechádzka najznámejšími súhvezdiami našej nočnej oblohy.

UNIVERSUM SK, EN, GER

33' ZŠ (6. ročník a vyššie), SŠ, VŠ

Multimediálny program Universum žiakov zoznámi s vývojom vesmíru od kozmologických mierok po slnečnú sústavu, počnúc Veľkým treskom, cez formovanie prvých hviezd a ich sústav, vznik a vývoj galaxií až po utváranie planét a bezprostredného okolia nášho domova. Poskytne tiež pohľad na našu nočnú oblohu, predstaví najznámejšie súhvezdIA a vysvetlí povahu niektorých úkazov ako sú meteory či zatmenia. V programe je využitá aj planetárium.

NÁŠ POHĽAD NA OBLOHU

40' ZŠ, SŠ, VŠ

Rozmery vesmírnych hlbín sú fascinujúce, ohromujúce, ťažko pochopiteľné. Človek už od nepamäti dvíha hlavu a svojím pohľadom si vytvára vlastnú predstavu o tomto priestore. Najprv len skromne, vlastnými očami. Postupom času pomocou dostupnej techniky tento výhľad zdokonaľuje. A dnes, pozorujúc vesmír v celej šírke elektromagnetického spektra, spoznáva svoje miesto v ňom a siaha po jeho hraniciach. To podstatné z príbehu tejto nevšednej cesty ľudského poznania Vám vyrozpráva tento multimediálny program.

AKTUÁLNA OBLOHA

Nezapadajúce a zvieratníkové súhvezdia, jarná, letná, jesenná a zimná obloha. Sprievodca súhvezdiami prostredníctvom demonštračného výkladu nášho odborného pracovníka Vám priblíži oblohu konkrétneho ročného obdobia, najjasnejšie hviezdy, súhvezdia, objekty a polohu planét na nej. Program si je možné vyžiadať aj v skrátenej verzii po skončení štandardného programu vo Hviezdnej sále.

30' ZŠ, SŠ, VŠ

JUŽNÁ OBLOHA

Ak sa vydáte na ceste po našej planéte smerom do južných zemepisných šírok, zistíte, že hviezdna obloha má celkom inú podobu ako ju poznáme z našich končín. Súhvezdia Južný kríž, Stolová hora, Loď Argo či najbližšie galaxie Veľký a Malý Magellanov oblak vám predstaví a so základnou orientáciou na južnej oblohe vás oboznámi lektorská demonštrácia vo Hviezdnej sále.

30' ZŠ, SŠ, VŠ

MARS - PÁTRANIE V PRACHU ČERVENEJ PLANÉTY

Film o planéte Mars sa venuje mýtom, ktoré ju sprevádzali v staroveku, jej pozorovaniu v minulosti - voľným okom i ďalekohľadom a často krát mylným predstavám ľudí o tom, čo na povrchu videli. Ponúkne prehľad úspešných misií kozmických sond, ktoré od polovice 60-tych rokov 20. storočia červenú planétu navštívili a poslali na Zem množstvo fotografií a iných odborných dát. Seriózny vedecký výskum dramaticky zmenil pohľad ľudí na toto teleso a priblížil predstavu letu ľudskej posádky na Mars realite viac, ako čokoľvek predtým.

41' ZŠ, SŠ, VŠ

HROZBA Z NEBIES

Nie raz v histórii sa stalo, že bola Zem zasiahnutá veľkými asteroidmi, zrážka s ktorými znamená pre ekosystém planéty vždy vážne následky. Aké najznámejšie prípady takýchto udalostí poznáme? Hrozí dnes planéte Zem bezprostredné nebezpečenstvo? Vieme sa proti prípadnej hrozbe z vesmíru v súčasnosti účinne brániť?

25' ZŠ, SŠ, VŠ

MESIAC V MÝTOCH A SKUTOČNOSTI 1. časť

Prvá časť dvojdielného programu venovaného Mesiacu nazvaná „V znamení mesačného kráľika“ vás pozve do čias, kedy sme Mesiac vnímali skôr ako božstvo či dejisko najrôznejších mýtov rozmanitých národov sveta, než teleso krúžiace okolo našej planéty. Film objasní základné zákonitosti, úkazy a vzťahy medzi Mesiacom, našou planétou a tiež Slnkom. Prevedie vás raným výskumom tohto telesa, mapujúc cestu najvýznamnejších udalostí v jeho poznávaní od staroveku až po úsvit kozmického veku v druhej polovici 20. storočia.

35' ZŠ, SŠ, VŠ

MESIAC V MÝTOCH A SKUTOČNOSTI 2. časť

Od počiatku histórie pútal Mesiac ako druhé najnápadnejšie teleso na oblohe pozornosť človeka. Niekoľko storočí ho skúmal len pomocou ďalekohľadu. Až v druhej polovici 20. storočia nadišla chvíľa, kedy k nemu dokázal poslať sondy a nakoniec sa pokúsil pristáť na ňom sám. V novom programe z dvojdielného cyklu Mesiac v mýtoch a skutočnosti s názvom Malý krok pre človeka sa podrobne pozrieme na americký program Apollo, vďaka ktorému ľudia 6 krát navštívili Mesiac. Pozrieme sa ako tieto cesty zmenili nielen náš pohľad na toto teleso, ale aj vnímanie nás samotných a našej rodnej planéty na pozadí vesmírnej reality.

41' ZŠ, SŠ, VŠ

ZA SLNKOM PIATICH KONTINENTOV

Po vysvetlení najdôležitejších pojmov ako sú nebeský rovník, ekliptika alebo zenit, sa vydáme, vďaka možnostiam prístroja planetária, na cestu do rôznych končín Zeme. Prakticky si ukážeme výšku Slnka v priebehu roka v rôznych zemepisných šírkach. Od severného pólu, kde si vysvetlíme príčinu vzniku polárnej noci a dňa, prejdeme cez rovníkové oblasti a južnú pľanosť na južný pól. Program priblíži divákovi zákonitosti pohľadu z povrchu zemského telesa na nebeskú sféru a pomôže získať podrobnejšiu predstavu o zmene polohy Slnka s meniacou sa zemepisnou šírkou.

28' ZŠ, SŠ, VŠ

PROGRAMY V PREDNÁŠKOVEJ SÁLE:

filmy

SLNEČNÁ SÚSTAVA

26'

Krátky dokumentárny film z dielne Hvezdárne a planetária v Hradci Králové približujúci náš planetárny systém. Film poskytuje pohľad na minulosť, prítomnosť a aj budúcnosť slnečnej sústavy. Prehľadne rozdelí telesá v nej a diváka oboznámi s podrobnými informáciami o Slnku, planétach a ostatných telesách slnečnej sústavy.

ZÁBLESKY Z MINULOSTI

40'

Prehľadka čarovných zákutí vzdialeného vesmíru ako nám ich sprostredkoval Hubbleov vesmírny ďalekohľad a iné laboratória na obežnej dráhe okolo Zeme. Záblesky z minulosti predstavujú hviezdy, hviezdokopy, hmloviny, galaxie a objasnia deje v nich a vzťahy medzi nimi. Ukážu, že naša planéta je oázou pokoja v nehostinnom priestore plnom nepredstaviteľných udalostí a kolízií nevidaných rozmerov.

MODRÁ PLANÉTA A ČLOVEK V RIEKE ČASU

30'

Krátky film nám porozpráva o vzťahu človeka k svojmu kozmickému domovu od najstarších čias jeho histórie až po dnešok. Sme schopní v našej modernej prítomnosti včas rozoznať riziká, ktorým Zem vystavujeme? Budeme ochotní možno nie v až tak veľmi vzdialenej budúcnosti poľaviť z našich nárokov na životný priestor, objem spotreby nerastných surovín, pokúsime sa žiť ekologickejšim spôsobom života? Dokážeme sa vyhýbať vzájomným konfliktom, spojiť sily v ochrane planéty pred hrozbami z vesmíru i pred nami samými?

PROGRAMY V PREDNÁŠKOVEJ SÁLE:

prednášky 30'

SLNEČNÁ SÚSTAVA

Prednáška sa skladá z dvoch hlavných častí:

- 1/ vývoj slnečnej sústavy - opis jednotlivých etáp vývoja od zrodu z medzihviezdneho oblaku až po zánik Slnka,
- 2/ opis slnečnej sústavy - obsahuje základné a najzaujímavejšie informácie o jednotlivých telesách našej planetárnej sústavy.

SLNKO

Prednáška sa skladá z nasledovných častí:

- 1/ opis Slnka - základné charakteristiky (stavba, zloženie, teplota, hustota), čo môžeme na Slnku pozorovať, slnečný cyklus,
- 2/ život Slnka - rozpis jednotlivých etáp vývoja od zrodu z medzihviezdneho oblaku až po jeho zánik.

VYUŽITIE SLNEČNEJ ENERGIE

Pôvod energie zo Slnka, jej cesta na Zem, premena do rôznych foriem. Spôsoby ako ju z nich, či priamo zo žiarenia získať i upraviť tak, aby bola použiteľná pre ľudstvo. Úskalia s tým spojené.

GALAXIE

Prednáška informuje o našom hviezdnom ostrove (v ktorom je Slnko len jednou z miliárd hviezd), aké hviezdy sa nachádzajú v jeho jednotlivých častiach. Ďalšia časť rozpráva o klasifikácii galaxií podľa tvaru a o ich zoskupovaní od najmenších skupín až po kozmické steny galaxií.